

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6:50
za en mesec 2:20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnishvu:

Za celo leto naprej . K 22:40
za pol leta 11:20
za četrt 5:60
za en mesec 1:90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 v
za trikrat 10 v
za več ko trikrat 9 v

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izveniški nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravišтво je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravišškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Krvava manšeta.

»Iz hladnih grobov in temnih ječ« — tako se začneja dr. Tavčarjeva slovesna zarotitev in zakletba, s katero kliče včeraj v »Narodu« vse otroke na veliko žalobno manifestacijo. »Iz hladnih grobov in temnih ječ«, kako se to včasih čuje, kakor če je normanski bard zaklical v nočnem gozdu in dvignil nož, ki se je kadil od krvi žrtvovanega tura. — »Splošni žalni dan . . . vsa Slovenija naj obleče žalno obleko, raz sleherne slovenske hiše (pardon, dr. Tavčar! slovnična pomota! Raz s tožilnikom!) naj plapolja črna zastava! . . . Odločilna bitka v stoletnem boju . . . obnovimo na grobu prisego . . . za našo staro pravdo . . . bela Ljubljana v črnih zastavah . . . plakamo na grobu mrtvih . . . veselimo se za one, ki hočejo, da narod Slovencev živi polno narodno življenje . . . Tako bobni dr. Tavčar »iz hladnih grobov in temnih ječ«. To je njegov »De profundis«.

Vse lepo, kakor v kakšni pesmi ali napitnici, in mi ne bi nič rekli, če bi bil dr. Tavčar tako stilistično vajo priobčil pod črto mesto tistih podlih in frivolnih podlistkov, ki jih mladi »pisci« priobčujejo v »Narodu« kot dokaz svoje popolne umstvene in moralne dekadence. Ta stvar je v resnici krvavo resna! Dr. Tavčar, ki mu je znano, da je vlada prepovedala vse prireditve na dan 20. septembra, kliče »kljub temu na demonstracijo na pokopališčih in pozivlja »vse Slovence in Slovenke, da se udeležijo prihodnje nedelje, dne 19. t. m., priredb narodnega žalovanja«. To se pravi naravnost mlade ljudi tirati v nesrečo, to se pravi, ustvarjati žrtve. Zato pa moramo, pomneč, koliko nesreče so liberalci s svojim hujskanjem že povzročili v Ljubljani, resno govoriti s temi ljudmi.

Poklicali so v Ljubljano češke diake, da si vedo, da so priredbe v dneh okoli 20. septembra prepovedane. Kam pojejo češki diaki? Zborovati ne bodo smeli, kam naj gredo, kakor na ulico? Liberalci delajo to kot preludij za deželni zbor. V deželnem zboru čaka rešitve vse polno skozi desetletja zaostalega dela. A liberalci, ki so za vsako resno delo popolnoma nezmožni, in ki vedo, da bi pri mirnem in stvarnem posvetovanju igrali vlogo brezpomembnih ignorantov, rabijo krvavih manšet, da napolnijo deželno zbornico s svojim pustim kričanjem.

In kdo jim naj pripomore do krvavih manšet? Sami ne gredo na ulico, ampak nagnali bodo pred bajonete zopet nedorasle mladeniče, dijake in vajence, da naj ti prelivajo svojo kri za glorio mastnih liberalcev, ki se bodo tačas zibali po mehkih blazinah po kavarnah, popivali v krčmah, ko bo ubogi »radikalni« mladenič na ulici kričal in svoje razgaljene prsi nutil bajonetom.

Podpis pod tem oklicem se glasi: »Za odbor: Dr. Ivan Tavčar.« Kdo je ta odbor? Takega odbora sploh ni, ali se je pa sestavil v temni noči, skrivaje se pred soncem, ali ima namene, ki se morajo skrivati pred dnevno svetlobo.

Na dan z imeni: Kdo je v tem odboru? Mi hočemo poznati onega, ki se drzne nas terorizirati! V oči hočemo pogledati onemu, ki se hoče igrati z življenjem in s srečo lahkovernih ljudi!

Zakaj se ni podpisal Ivan Hribar? Še vsakokrat smo čitali pod bombastičnimi oklici, ki so se začeli: »Meščani!« in nadaljevali: »Jaz sem odredil . . .« ter končevali: »Pričakujem od vas . . .« podpisane junaka različnih podpisov — Ivana Hribarja. Kadar je liberalni meščan čital tak oklic, je kar v dve gubi zlezal od samega spoštovanja. Zakaj Ivan Hribar ni podpisal tega oklica?

Povemo vam to mi, ker vam »odbor« to zamočuje: Ko boste sledili oklicu dr. Tavčarjevemu, bo Ivan Hribar, kot ljubljanski župan, ki je dolžan vzdržati red in vladno naredbo, planil nad vas s policaji in z vojaštvom. Tako je bilo lani, tako bo letos!

Dr. Tavčar ve, kaj dela, in samo on se je našel, da je ta oklic podpisal, ker se zanaša na svojo imuniteto kot deželni poslanec. A naj se mož ne igra z ognjem! Ako bo vsled njegovega oklica tekla le kaplja krvi in pobita le ena šipa, deželni zbor ne bo priznal imunitete takemu dejanju, ampak bo dr. Tavčarja brez pardauna izročil sodišču, ako se dvigne proti njemu obtožba.

Še več! Stariši dijakov, ki jih bo »odbor« nagnal na ulico in ki bodo morda izgubili eksistenco vsled tega, — vi vedite, da je dr. Tavčar odgovoren za škodo. Kakor je že dvakrat plačal za človeško kri, ki je bila prelita po lahkomišljenosti, tako in še bolj je odgovoren za to, kar se sedaj po načrtu namenoma dela!

Liberalci rabijo žrtve! Oni morajo imeti žrtve, ker edino le s tem, da se ljudske strasti do skrajnosti razburijo, morejo v kalnem ribariti. Samo s pesmijo »iz hladnih grobov in temnih ječ«, vihteč kr-

vave manšete, morejo še potegniti mlade, zaslepljene ljudi za sabo.

A proč s tako politiko smrti, obupa! Predragoceno je človeško življenje, da bi se igrali z njim. Naš narod si bo pomagal s svojim delom in s svojim umom!

Preosnova kranjske kmetijske šole na Grmu.

Odločilni možje so že zdavnaj izprevideli, da edina kranjska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu ne ustreza, kakor je sedaj urejena, nič več dejanskim razmeram in potrebam našega kmetovalca; spoznali so, da jo je treba postaviti na širšo podlago in tako urediti, da bo čim ekstenzivnejše in čim intenzivnejše gojila pouk in vajo v vseh kmetijskih panogah, ki se nahajajo na Kranjskem, ter na ta način koristila celi deželi. Tako preurejeni zavod bo pridobil šoli več in boljših učencev ter tudi že aktivne kmetovalce poučeval v gospodarstvu. Ker pa je kmetiču gospodariju umna in večja gospodinja največja pomoč in podpora, zato bo preosnova šole izučila tudi dovezetna dekleta za umne in večje gospodinjice, ter bodo znale in vedele človeku in živali dobro streči, dom in hlev prav oskrbovati. Z večjo izobrazbo našega kmetovalca in njegove gospodinjice se bo seveda izboljšalo blagostanje ljudstva in povečal ugled dežele Kranjske.

Statut preosnove šole je deželni odbor že izdelal in o njem bo deželni zbor sklepal že prihodnji mesec. Ako bo le mogoče, se izvrši preuredba šole še letos v početku novembra meseca.

Naj podamo najvažnejše točke iz novega statuta.

V preurejeno šolo ne bodo učenci več hodili kakor dosedaj po dve leti. Pouk bo poslej trajal le 11, oziroma 10 mesecev. Enajstmesečni pouk se bo začel po zimi novembra meseca in bo trajal do konca oktobra naslednjega leta; julija meseca bodo počitnice. Desetmesečni pouk pa se bo vršil v dveh zimskih tečajih, vselej od novembra do konca marca meseca, torej vsak tečaj po pet mesecev.

Učenci celoletne šole se bodo učili vinogradništva, kletarstva, sadjarstva, živinoreje, mlekarstva in pomožnih ved, da bodo dobri gospodarji po vinorodnih krajih, učenci zimske šole pa samo živinoreje in poljedelstva ter pomožnih ved, da bodo sposobni za uspešno kmetovanje po živinorejskih in poljedelskih krajih naše dežele.

Učenci celoletne šole, ki se že bolj temeljito izobrazijo v živinoreji, mlekarstvu, travništvu in drugih pomožnih vedah, lahko vstopijo po končani celoletni šoli v II. tečaj zimske šole, tako da dovrše popolni kmetijski pouk v 16 mesecih.

Ves pouk bo praktično-teoretičen in se bo vršil v šoli in na obširnem šolskem posestvu, na katerem se goje vse panoge kranjskega kmetijstva.

V šolo se bodo sprejemali mladeniči, ki so najmanj 16 let stari, le bolj krepki tudi s 15 leti. Kdor je dovršil 25. leto, se ne sprejme.

Kdor ni kmečkih starišev ali se ni prej pečal s kmetijstvom, bo moral najmanj šest mesecev delati na kaki kmetiji, tudi n. pr. na Grmu, predno se sprejme za učenca. Mladenič pa, ki se izkaže s tistim znanjem, ki se pridobi v prvem tečaju celoletne ali zimske šole, se lahko sprejme v II. tečaj te ali one šole.

Kakor smo omenili že od kraja, bo na Grmu tudi gospodinjstva šola za kmečka dekleta, ki bo trajala vsako leto enajst mesecev, t. j. od novembra tekočega leta do konca oktobra prihod. leta s počitnicami julija meseca. To šolo, ki bo v zvezi s hišnim gospodinjstvom, bodo oskrbovale šolske sestre pod vodstvom grmske šole. Osnovana bo pa tako, kakor je gospodinjstva šola v ljubljanskem »Marijanišču«.

V povzdigo kmetijstva v deželi se bodo prirejali tudi praktični tečaji, in sicer daljši in krajši, v zavodu in zunaj zavoda. Pri teh bo imelo kmečko ljudstvo priliko, poučiti se o umnem gospodarstvu in o napredku posameznih kmetijskih panog.

Takih tečajev bo v zavodu samem do dvanajst po štiri dni, zunaj zavoda po deželi pa po tri (po dva do tri dni) in poleg teh še posameznih predavanj do 40.

Da se bo ves pouk vršil uspešno, bo v novi šoli poučevalo deset učiteljev: štirje stalni strokovni učitelji in šest pomožnih učiteljev. Poleg teh bo pet stalnih izkušenih gospodarskih uslužbencev, ki bodo navajali učence pri delu na posestvu.

Ker je jako važno vprašanje, koliko bo moral učenec ali učenka plačevati v novi šoli, naj tudi povemo, da stroški ne bodo veliki, za polovico manjši nego prej. Učenec celoletne šole bo plačal za celo leto 362 K, učenec zimske šole za vsak tečaj po 180 K, torej za oba 360 K. S tem denarjem bo plačana hrana, stanovanje, svečava, kurjava, pranje posteljnega in životnega perila ter ves pouk.

LISTEK.

„Herezija.“

Neki bedak, M. N., polemizira v »Narodovem« podlistku z menoj in mi hoče dokazati herezijo. Jaz bom o tem vprašanju napisal obširnejšo brošuro, ne toliko, da odgovorim človeku, ki očitno še nikoli ni imel evangelijev v rokah, ampak bolj zato, da se oživi v naši mlajši generaciji zavest, da je krščanstvo vera neizprosno odločnosti in boja zoper tisti svet, za katerega Jezus Kristus ni molil ne na oljski gori in tudi ne na križu, na katerem je odpustil svojim mučiteljem osebno, ni pa dal odveze slabi stvari. Zazdaj opominjam naše liberalce, da so že pred 20 leti očitali dr. Mahnič, da je krivoverec, ker oznanja brezobzirni boj liberalizmu in dr. Mahnič je nato odgovoril v 1. in 2. letniku »Rimskega katoliška« v člankih »Katoliški liberalizem« in »Vera in ljubezen«. Jaz teh člankov do včeraj nisem poznal, opomnil me je nanje g. župnik Šinkovec — in ko sem jih prebral, sem našel, da se je dr. Mahnič posluževal mnogo istih argumentov, ki sem jih jaz navedel v svojem »Odgovoru«. Dr. Mahnič je postavil načelo, da je vera n a d ljubeznijo in da je heretično trditi, da krščanska ljubezen zahteva strpnost in tako hoteli spajati vero z nevero, marveč »vera katoliška je ali

cela ali je sploh ni; ona izključuje nevero tako popolnoma, da ni absolutno ničesar, kar bi oboje edinilo.« Nato dr. Mahnič opozarja na prakso sv. Cerkve in cerkvenih očetov ter govornikov, ki so se opirali na apostole. V boju zoper brezverstvo, izvaja dr. Mahnič, je dovoljena ironija, rotitev in tudi poniževanje in smešni pridevki, ker govoriti resnico o nasprotniku in njegovi zmoti nikakor ne žali načela krščanske ljubezni. Kakor je Kristus farizeje imenoval pred vsem ljudstvom morivce in z bičem izgnal skrušene iz templja, tako je sv. Janez Krstnik svoje delovanje začel, označujoč nasprotnike s »kacjo zalego«. Sv. Pavel je razkolnike imenoval »lažnjivce, zverji, gnjile trebuhe.« Sveti Hieronim pa tako izvrstno naslika krivoverca Vigilancija, ki je na las podoben slovenskemu liberalcu iz 20. stoletja: »Vse svoje žive dni si posvetil drugim strokam vede, nikdar bogoslovju. Sode si načeljal in pokušaval vina, a v isti dobi si raziskaval proroke in apostole.« Sveti Tomaž Akvinski je krivoverca Viljema de S. Amour imenoval »sovražnika božjega, zarobljenca, zaslepljenca in nesramneža.« In ljubeznivi Franc Saleški, ki je dejal, da bi nasprotnika, ki bi mu eno oko iztaknil, z drugim ljubeče pogledal, je o krivovercih dejal: »Javne sovražnike Boga in cerkve moramo, kar se da, grajati, ne smemo jim prizanašati!« Pri načelu krščanske ljubezni povdarjajo vsi katoliški moralisti, da ne sme iti tako daleč,

da bi škodovalo dobri stvari, kajti najvišje načelo je načelo resnice. Dr. Mahnič opominja na znane besede Jolyjeve: »Resnica je edina bratovska ljubezen, katere ima mesto v zgodovini in mi bi dodjali: v verskih in socialnih obrambah.« — Kar se pa tiče M. N. v »Narodu« je v polemiki zoper mene samo en argument navajal, da so namreč apostoli razodetje in knjige starega zakona manj vredni, kakor evangelisti, od teh pa je zopet sv. Janez najmanj vreden! S tem pa M. N., ki očita herezijo meni, sam uči herezijo, kajti koncil tridentinski izrečno izobčuje tiste, ki to trdijo in imajo katero knjigo iz kanona za manj vredno! — V svoji brošuri — to že naprej povem, bom povdarjal, da nasprotniki zaradi mojih govorov tako besne, ker smo v mladeniški organizaciji res začeli vnemati ogenj verskega navdušenja kakor v časih, ko je nastopil naš prvobornik dr. Mahnič; nasprotniki so namreč upali, da se bomo z našo mladinsko organizacijo polenili in verski temelj zanemarili — toda zapomnite si: Kakor dr. Mahnič v že omenjenem programatičnem spisu, tako i mi slovesno proglašamo ono načelo, ki je že bilo zapisano na bronastih ploščah, ki so jih značajni stari Rimljani postavili za svoj zakon: »Adversus hostem aeterna auctoritas esto!« — to se pravi: »Proti nasprotnikom boj brez ozlov, brez usmiljenja!« (Rimski Katolik, I., str. 481.)

Franc Terseglav.

Izpod Kuma.

Dr. L. Lénard.

7. Kako je sodnijska gosposka preganjala Gašparja Šunto.

(Dalje.)

Sodnik je sprevidel, da se bo na ta način stvar predolgo vlekla, ter je po svoji navadi kar na kratko presekal gordijski voz. Najprej je vse ozmerjal s celim zakladom krepkih izrazov, kar jih je posedal, potem pa obsodil obe stranki vsako na dva tedna zopora.

Priče so šle iz sodišča pit k Gmajnarju, kjer so medseboj občudovali modrost sodnika do večera, Gašparja in Urša pa je birič takoj pobasal in vtaknil v luknjo.

Čez štirinajst dni so zopet oba izpuštili. Ko sta se srečala na hodniku, se je Urša držala nekam ježno, toda Gašpar je pristopil k nji in ji rekel:

»Skuhali so naju dobro, samo zaliti bo še treba. Pojdiva na en glazek k Pečelinu.« — In res sta šla lepo skupaj na en glazek ali dva k Pečelinu in zvečer so gledali tržani, kako sta lepo skupaj korakala proti Njivicam, pa jima je bila cesta preozka.

Take reči so se prigodile Gašparju Šuntu le bolj slučajno in mimogrede. Nепostaven ali državi nevaren človek ni bil celo življenje. Šele ko je že davno prekorail, kot pravi veliki laški pesnik Dante,

Ta plačila veljajo za Kranjce, učenci iz drugih dežel bodo plačevali samo po 40 K več na leto.

Sinovom kranjskih ozira vrednih posestnikov se bodo podeljevale deželne ustanove, to se pravi, oni bodo prosti vseh plačil za gori omenjene vžitke: za hrano itd. Ustanov je določenih 30, in sicer 10 po 300 K za učence celoletne šole in 20 po 150 K za učence zimске šole.

Učenke gospodinske šole bodo stanovale in imele hrano v zavodu šolskih sester blizu Grma ter bodo plačevale dotične stroške po dogovoru sestrām samim. Pouk bo brezplačen.

Nadejamo se, da smo ustregli našim kmetovalcem s to objavo o preuredbi šole na Grmu, ki je bila do nedavna prepuščena svoji nemili usodi. Želimo le, da bi jo vodile sedanje roke tako krepko in modro, kakor so jo začele v novejši dobi — uspehi ne bodo izostali!

Zmede v Avstro-Ogrski.

Ljubljana, 15. septembra.

Izprašana vsenemški krščansko-socialna vest.

Krščansko-socialni vsenemški Vergani, ki s svojim na Dunaju zelo čitanim in vplivnim »Deutsches Volksblatt«-om tira po vsenemški stezi dunajske krščanske socialce, je ves iz sebe. Jezen je na »Vaterland«, ki izprašuje krščanski - socialni stranki vest, ker se je pridružila nemškim svobodomiselnim strankam glede na zatiranje Slovanov. »Vaterland« ne vidi tiste slovanske nevarnosti, pred katero se svobodomiselnimi in po njih vodenim krščansko-socialnim Nemcem ježe lasje. Izključno nemški značaj Dunaja primerja »Vaterland« z že odpravljenim starodavnim kitajskim zidom. Zakonito uveljavljenje nemščine za Nižje Avstrijsko smatra list za silo, ki rodi naravno odpor pri Čehih. »Vaterland« pravi, da bi storili krščanski socialci več za nemštvo, kakor s silo, ako bi subvencionirali zasebne češke šole. »Vaterland« je povedal resnico, kar nas veseli, ker dokazuje, da so še med nemškimi katoličani možje, ki jim bobneče vsenemške puhlice še niso zaslepile čuta krščanske pravičnosti. Nastop »Vaterland« je tim umestnejši, ker je nedavno krščansko-socialni (?) poslanec Leitner izjavil, da se večina krščansko-socialnih poslancev in volivcev identificira danes z nemškimi nacionalci, kar seveda ni res, da si med krščanskimi socialci prišli na površje razni ljudje, ki jim je osebna dobičkarija vse, krščansko-socialni program pa postranska stvar, kakor piše Pijsva korespondenca. Za sankcijo ponemčevalne Axmannove postave se je na nekem shodu v nedeljo zelo toplo zavzel poslanec Kunschak, ki je tudi neprimerno napadal nižje-avstrijske Čehje. Pametno Kunschak ni postopal, ker ne privoščil češkim delavcem čeških šol in je tako pokazal, da mu je več nemški šovinizem, kakor pa splošna krščansko-socialna delavska organizacija. Nedeljski Kunschakov govor si dobro zapomnimo.

Vsenemci demonstrirali pred dvorano.

Nemško-nacionalni dunajski demonstrantje kljub nemškemu šovinizmu v krščansko-socialnih vrstah niso z njimi zadovoljni. Kakih 200 nemških radikalcev je priredilo predvčerajšnjim ob pol 12. ponoči demonstracijo pred dunajskim rotovžem, kjer so rjuli pri dr. Lueger in krščanski socialci. Korakali so nato pred dvor, kjer so zapeli po melodiji »Bog obvaruj« »Deutschland, Deutschland über

alles«. Nastopila je policija, ki jih je odstranila od dvora. Nemškim demonstrantom je zaklical nekdo pri kavarni »Arkaden« Hanba! Vsenemci so drli v kavarno in psovali goste; nakar so se do krvi stekli. Policija je zaprla kavarno in aretirala več oseb.

Skupni ministrski svet.

Včerašnjega skupnega ministrskega sveta so se udeležili Aehrenthal, Schön-aich, Burian, Montecuccoli, Bienert, Wekerle, Bilinski, sekundni načelnik Engel in ogrski ministrski svetnik Zawadowski. Vodil ga je Aehrenthal. Pred vsem so razpravljali o državnem proračunu za leto 1910. in o povzanih izdatkih, ki se tičejo: 1. 54.000.000 kron za odškodnino Turčiji, 2. mobilizacijski pozimski stroški, 3. pozimska naročila. Zadnji dve točki znašata 160.000.000 kron. Naknadno odobriti se bo moralo torej 216.000.000 kron. Proti tem postavkam se ni ugovarjalo. Pač sta pa ugovarjala oba finančna ministra proti zahtevam vojne uprave in mornarice. Predlogi se vrnejo strokovnim komisijam. Razpravljali so tudi o bosansko-hercegovski ustavnem načrtu.

Delegacije letos ne zborujejo. — Ogrska komedija. — Bosanska ustava.

Delegacijskega zasedanja letos najbrže ne bo, tako nastane 1. januarja ex-lex-stanje v skupnih zadevah. Vzrok je ogrska kriza. Komedija na Ogrskem je zopet poostrena. V ogrskem ministrskem svetu 13. t. m. je Košut zastopal načelo, naj izvede začasna vlada volivno preosnovo. Wekerle in Andrassy sta nastopila za trajno rešitev potom koncesij na vojaškem in gospodarskem polju. Osebito ostro je nasprotje med Košutom in Andrassyjem, ker je Andrassy izdelal posebno volivno preosnovo. Ni izključeno, da sedanje ogrsko ministristvo odstopi. Trdi se tudi, da v kratkem razpišejo na Ogrskem nove volitve. Vso komedijo prirejajo Mažari najbrže po svoji stari navadi nalašč zato, da zopet kaj izžamejo in da zopet oropajo Avstrijce.

Bosansko-hercegovski sabor bo najbrže sklican koncem januarja. Skupni ministrski svet mora še odobriti ustavo.

»Proč z baronom Bienertom!«

Bienertove konference težko, težko dosežejo to, kar je Bienert ž njimi nameraval: omogočiti po češkem deželnem zboru državnozbornsko zasedanje. Nemški poslanec Legier že proglasa, da so prošili Nemci Bienerta, naj ne skliče češkega deželnega zbora. Bienert je ne glede na to sklical češki deželni zbor. Legier naglašal, da ni gotovo, če »nedolžni« Nemci dopuste, da se konstituira češki deželni zbor. V Olomucu so se izjavili govorniki češke agrarne stranke na okrožnem zborovanju odločno za nadaljevanje obstrukcije, dokler se ne odpravi Bienertov zistem. Sklenila se je ostra resolucija, ki zahteva najstrožjo opozicijo proti vladi in konča: »Proč z baronom Bienertom!«

Bilinski izdeluje nov finančni načrt. Davek na pivo se ne poviša. Deželam in deželnim zborom se prepušča, da nadalje pobirajo in povišajo deželno naklado na pivo. Zviša se davek na žganje in osebno-dohodninski davek.

Zagrebska protisrbska drama.

Dolgotrajna drama: zagrebska protisrbska razprava se bliža koncu. Včeraj je državni pravdnik prosil sodnike, naj sodijo strogo po postavi in naj ne poznajo milosti. Predlagal je, naj se obsodijo kot direktni voditelji veleizdajalske propagande po § 59. kaz. zak. z ozirom na § 13. kaz. zak. obtoženci Adam Pribečević, Va-

lerijan, Pribečević, Jozef Orescanin, Petro Bekić in Samo Živković na smrt, ostali obtoženci v smislu § 59. kaz. zak. v težko ječo desetih do dvajsetih let.

Poljska ljudska stranka. — Bienert pred padcem.

Že včeraj smo poročali o seji izvršilnega odbora Poljske ljudske stranke. O tej vevažni seji smo dobili še sledeče temeljito poročilo o sklepih, ki slove:

Poljska ljudska stranka. V ponedeljek je imel v Slotvinu pri Brzesku posvetovanje »Načelni svet« Poljske ljudske stranke, kjer je sklenil med drugim:

1. »Načelni svet« se strinja z vsejsem s prizadevanjem svojih poslancev in izraža svoje globoko zaupanje tako celemu klubu, kakor tudi načelniku stranke, ki je kot podpredsednik »Poljskega kola« nastopal kot zvest zagovornik avtonomne politike poljske reprezentacije na Dunaju.

Zlasti pa se mu izraža posebno zaupanje:

1. da je nastopal proti centralističnim in germanizatorskim težnjam prvega in drugega ministristva barona Bienert.

2. Za energično in vztrajno prizadevanje, da bi se Kolo poljsko tako približalo Slovanski Enoti, da bi bile v prihodnosti nemogoče vsenemške težnje po vzdrževanju nepravilno privilegiranega stališča Nemcev in germanizatorskih poizkusih.

3. ... se strinja popolnoma s stališčem poslancev v zadevi trgovinske pogodbe z Rumunijo in drugimi balkanskimi državami in proti agrarni banki v Bosni in priporoča, da nastopajo v tem smislu tudi v prihodnje.

Že včeraj smo označili, kako vevažen je sklep Poljske ljudske stranke z ozirom na splošen položaj avstrijskega državnega zbora. To Bienert dobro zna in zato se tako »pridno« proti svoji navadi posvetuje s strankami, zato tako pritiska, naj bi zboroval češki deželni zbor. Sklepi Poljske ljudske stranke so popolnoma zaprti sapo vladnim listom, ki dobro znajo, da je položaj v državnem zboru za sedanjo vlado tako poslabšan, da bolj biti ne more, ker bo v jesenski državnozbornski kampanji v večini dosedanja opozicijska manjšina, ako se spletke, ki bodo zdaj sledile, ne posreči odtegniti opoziciji toliko poslancev, kolikor jih rabi sedanja protislovanska vlada. To prav dobro znajo vsi vladinovci, zato so pričeli pisariti o ogrski krizi jako obširno, da zateme svoje hri bravcem pravo sliko vladi skrajno neugodnega državnozbornskega položaja. Upamo, da se dosedanja vladna opozicija, zdaj že državnozbornska večina, ne nasede spletkam, ki jih bo javnost težko nadzirala, ker se bo spletkarilo za kulisami. Počez se v najkrajšem času pojasni. Mogoče, da obstruira jeseni obstrukcije navajena vladna manjšina ... Krize nimajo samo Mažari, ima jo tudi avstrijska vlada, Mažari jo priznavajo, avstrijska vlada jo zakriva. Po parlamentarnih načelih drugod bi morala naša vlada že zdaj izvajati posledice, ko je zavzela Poljska ljudska stranka odločno opozicijsko stališče proti njej.

Odkritja v južni tirolski iredenti.

Časopisi poročajo: »Alto Adige« piše o veliki defraudaciji 435.000 K v »Banci kooperativi« o ob tej priliki odkriti iredentski akciji sledeče: Afera postaja vedno večja in ne razmotriva se več, kam je izginil denar, pač pa o politični aferi. Hišne preiskave se nadaljujejo, in sicer ne samo v Tridentu, ampak po celi južni Tirol-

ski. Policija je imela hišni preiskavi v Cavaleri pri dr. Mario Rizzoli in Spizzali. V Covelu je iskal policijski komisar Mück pri gorskem vodniku Povoli listine, a ni našel nič obtežujočega. Ob priliki obhoda telovadcev je bil aretiran tiskar Evgen Fachini iz tiskarne lista »Popolo«. Več stražnikov in detektivov je šlo v stanovanje glavnega urednika socialnodemokratskega lista »Popolo«, profesorja Mussolinija, ter so zaplenili mnogo listin. Tudi v socialnodemokratski delavski zbornici in uredništvu lista »Popolo« se je zaplenilo mnogo listin. Glavnega urednika profesorja Mussolinija so aretirali in prepeljali v Rovereto. Preiskovalni sodnik Ducati zaslišuje med tem osumljene osebe. Tudi pri tamborju mestne godbe Gotardiju so se vršile hišne preiskave, ker je policija iz Ale brzovavno poročala, da se je Gotardi v družbi doslej neznanih meščanov iz Tridenta sestajal v Ali s častniki iz Italije. Doslej so aretirali 14 oseb zaradi defraudacije in politične afere. Ravnateljstvo »Bance cooperative« je končno našlo seznam ukradenih vrednostnih papirjev. — Tridentosko okrožno sodišče je obsodilo glavnega urednika lista »Alto Adige« Mario Scortonija in odgovornega urednika Peruginija vsakega na 140 kron kazni, oziroma 14 dni zapora, ter urednika Prateja na 30 K denarne globe, ker je list »Alto Adige« priobčil dva pozneje konfiscirana članka, katera bi mogla vplivati na javno mnenje v zadevi te ogleduške afere.

„Dar grunvaldski“ in ruska vlada.

Poljaki so sklenili prihodnje leto slovesno obhajati tisočletnico, ko so Poljaki premagali popolnoma nemške križarje pri Grunwaldu in si podvržili prusko kraljestvo. V ta namen so pričeli zbirati denarne prispevke. Ruska vlada je pa te darove prepovedala in zagrozila, da bo kaznovala vsakega, kdor bo kaj daroval in zaprla urednike listov, ki bodo priobčali darove.

Nato so v ime odbora advokat Ant. Osuchowski, advokat Sapieski in inženier Drzeviecki naredili prošnjo na generalnega gubernatorja, naj jim dovoli zbirati v ta namen. Generalni gubernator je poslal prošnjo ministru Stolipynu in ravno zdaj je prišel od njega odgovor, da ne dovoli zbiranja v ta namen in je ponovil grožnje generalnega gubernatorja.

V Galiciji zbirajo Poljaki svobodno v isti namen.

Dnevne novice.

+ Naša narodnoobrambna enketa, katero je vlada za dan 20. septembra prepovedala, se vrši v Ljubljani v torek dne 5. oktobra ob 3. uri popoldne.

+ Polno narodno življenje! Dr. Ivan Tavčar včeraj kliče v »Narodu«: Plakajmo na grobovih mrtvih, veselimo se (!) in gorimo za one, ki hočejo da narod Slovencev živi polno narodno življenje! Dr. Tavčar je tu dr. Tavčarja prav grdo pobil. Dr. Ivan Tavčar je namreč par mesecev po 20. septembru kar »gorel« za zvezo z Nemci, katero je na shodu v »Mestnem Domu« proglasil za najbolj polno in najbolj pametno življenje za narodno - napredno stranko in še bolj kakor se bo lokal nad Lunder-Adamičevem grobu, se je lokal par mesecev po 20. septembru, ker se je razbila ta zveza ter je kakor bi v duhu gledal vspehe svojega oklica za »splošni slovenski žalni dan«, v »tihhi žalob-

»sredino poti svojega življenja« in prišel v leta, ko se že unese vroča mladeniška kri in človek ne več nagnjen k nepostavnim dejanjem, je po čudni igri usode naš Gašpar Šunt postal popolnoma protipostaven človek, ki se je ves ostali del svojega življenja boril z žandarji in sodnijska gosposka ga je preganjala notri do groba.

Povod je bil sledeči:

Kakor vsi drugi smrtniki, je moral tudi naš Gašpar Šunta vsak dan jesti, ako je hotel živeti. Ker mu pa usoda ni dala, da bi mirno strigel kupone in užival brez dela in truda kakšno rento, poleti se pa zdravil po kopališčih od debelosti, je moral prijeti za kakšno delo. Za pisarja se ni izučil, za kumija tudi ne, da bi bil gospod. Torej je moral biti kmet. Obdelaval je svoj vinograd in pil svoje vino ter napajal tudi druge, dokler je imel kaj. Toda tega je bilo premalo. Torej je delal pri drugih, in delati je znal vse, ako je bilo treba. Vendar ni ljubil močno napornih del. Preveč je čutil v sebi umetniškega duha in pesniškega razpoloženja, da bi hotel vpreči svojega pegaza v ojnice.

Od nekega popotnega godca, ki je zašel pit v njegovo zidanico, je kupil harmoniko. Igrati se je navadil sam, tudi pesmi je skladal sam po potrebi in igral je po ženitninah in shodih. Včasih je to neslo, toda ne vedno. A kar si je prislužil pri ugodni priliki, je spet hitro razsejal. Pola-

goma je pričel pa še ta zaslužek pojmati vedno bolj. Zdaj niso več ljudje, da bi obhajali ženitnino cel teden. Jedo dan, dva, pa gredo narazen. Včasih pa še tega ne. Kar iz cerkve gredo na obed na dom, jedo in pijo sami zase, drugo jutro pa že na delo. In ravno najbogatejši delajo tako po beraško. Seveda je v tem slučaju tudi larma, da se Bog usmili!

Shodi se bodo pa sploh popolnoma opustili, če pojde tako naprej. Gospodje zahtevajo, da se na shodih ne sme plesati. Če se ne bo plesalo se ne bo igralo in če se ne bo igralo, se ne bo pilo in če se ne bo pilo, se ne bo na shode hodilo. Tako je dokazoval Gašpar Šunta. Gospodje so bili pa vseeno hudi na ples in so jih preganjali vedno bolj. Gašparjeva harmonika je pa počivala v kotu.

Gašpar Šunta je bil pripraven za vse. Poleg godbe se je tudi pečal z zidarstvom in je hodil okrog popravljati peči in škarpe. Toda peč se ne podere vsako leto, ako se pa samo malo kadi, jo pa zamažejo ljudje sami, ali pa se raje kadé v dimu. To delo torej tudi ni neslo, da bi človek lahko od njega živel.

Slednjič je bil Gašpar Šunta tudi samouk v krojaštvu in to obrt je izvrševal v skrajni potrebi. Znal je zakrpati vsako luknjo in tudi narediti novo obleko, hlače, suknjo in karsibodi. Na nesrečo je pa bil krojač doli za Močilnem, ki se je čutil

užaljenega in pokrivenega in ga je naznanil žandarjem, da šiva brez patenta. Naznaniti koga žandarjem, velja pri nas sploh za veliko pregreho in največjemu lumpu bi raje pomagili, da uide, kakor pa, da ga dobe v pest žandarji. »Ga bo že Bog sodil« — pravijo. Popolnoma nerazumljivo jim je pa bilo, kako more kdo naznaniti koga žandarju, ker je naredil Štembalkovemu pastirju hodnje hlače in kako ga zamorejo radi tega preganjati žandarji!

Toda ljudski razum gre svoja pota, cesarska postava pa svoja, in cesarska postava veli, da mora biti Gašpar Šunta zaprt, ker je naredil Štembalkovemu pastirju hodnje hlače, da ni več kazal golih krač skozi nepotrebno luknjo stare, raztrgane obleke.

Dva žandarja sta prišla in sta ga odgnala v svoji sredi, v potrdilo njegovega zločina sta pa odnesla na sodnijo novo narejene hlače.

Sodnik je vzel v roke hlače, pogledal Gašparja Šunto in ga vprašal:

»Ste vi naredili te hlače?«

Gašpar pokima.

»Zakaj ste pa naredili te hlače?«

»Zato, da jih bo nosil.«

»Vprašam, iz kakšnega vzroka ste naredili te hlače?«

»Ker mu jih je bilo treba.«

»Toda vprašam na kakšni podlagi ste mu naredili te hlače?«

»S svojim hlačnim pasom sem ga zmeril.«

»Toda, kdo vam je dal pravico narediti te hlače?«

»Štembalek jih je naročil.«

»Ali ste bili že kdaj zaprti?«

»Da, lanske zimo jako močno.«

»Zakaj pa?«

»Ker je melo okrog koč.«

Nato je sodnik vstal, dal na glavo svojo kapo in v cesarskem imenu proglasil sledečo razsodbo:

»Gašpar Šunta s Koparjevine je kriv, da je naredil Štembalkovemu pastirju hodnje hlače in se zaradi tega obsoja na tri dni zapora.«

Tako so pripovedovali ljudje, da so ga zašili.

Trile dnevi so hitro preč in Gašpar Šunta se je spet povrnil domov na Koparjevine. Ker pa je šlo s harmoniko vedno slabše in se peči niso hotele bolj hitro podirati, je nadalje krpal staro obleko in semtertje tudi naredil novo. Orožniki so ga pa neprestano zasledovali in razvila se je huda in trdovratna vojska med zastopniki postave in Gašparjem Šunto, ki je trajala do njegove smrti.

Kadar si zagledal na stezi, ki se vije med skalovjem in grmovjem gori od Sopote, svitile čake in bliščeče bajonete žandarjev, si lahko bil gotov, da gredo zalezovat Gašparja Šunto. Prišli so ob vsaki

sti« izjavljala, da bi ta zveza še trajala, če bi šlo po njegovem. Da — črne zastave naj vise »na grobu nepozabne žrtve«, — zveze z Nemci!

+ **Dvojna mera.** Naučno ministrstvo je profesorju dr. Tomišku odklonilo dopust za spisovanje učnih knjig za slovenske gimnazije, češ, da ni pokritja, dr. Binderju pa ga dovolilo za vodstvo privatnega nemškega učiteljskega. Tako je Bienerthovo »Ministerium der reinen Verwaltung«. Zato boj temu zistemu, dokler ne izgine za vselej!

+ **Za razvoj kranjskih železnic.** Deželni odbor kranjski je v svoji zadnji seji sklenil, pozvati železniško ministrstvo, da v predlogo o lokalnih železnicah sprejme progo Kamnik-Motnik-Polzela. Istotako pozivlja deželni odbor železniško ministrstvo, da izvrši priprave za kranjsko transversalno železnico od štajerske meje čez Novo mesto, gorenjo Krško dolino, Žužembek in skozi Notranjsko na Goriško ter za železnico Ljubljana-Ildrija-Sv. Lucija. Če bi se te proge izvršile, bi bila Kranjska na vse strani odprta prometu.

+ **S slovenske trgovske šole.** Za provizorična učitelja na slovenski trgovski šoli sta imenovana gg. K. Dermastia in Ivan Podlesnik.

+ **Andrej Gabršček** piše po »Soči« o neslogi S. L. S. na Goriškem. To pisarjenje Gabrščkovo bi moralo združiti vse resne ljudi na Goriškem na skupni odpor proti liberalizmu. Kdor tega ne stori, dela je uslugo Andreju Gabrščku. V tako važnem volivnem boju mora odločevati edino le stvar. Gabrščkovo pisarjenje naj se izkaže kot navadna farbarija, saj iz poziva »Učite klerikalne pristaje, naj zapuste stranko, ki je v razkolu«, se dovolj kaže Gabrščkov namen. Zato trdno skupaj, da hrabro naskočite goriški liberalizem! Razsodnost pri vseh faktorjih v korist stvari!

+ **Socialnega kurza Zveze narodnih društev** v Celju se je udeležil od kranjskega učiteljskega samo eden, in ta je bil Stupica iz Dražgoš. Ostali kranjski liberalni učitelji izobrazbe ne potrebujejo.

+ **Sulferajnsko šolo na Lazih** pri Toplicah je dovolil Stürgkh proti odločbi deželjskega sveta kranjskega. Kljub tej krivični odredbi se bo našlo kmalu sredstvo, da Sulferajn ne bo tiral slovenskih otrok v naročje matere Germanije. Slovenski poslanci pa ne pozabite brez ozira na Hribarja: Abzug Stürgkh!

+ **Žirovnikova odhodnica**, katero so priredili v soboto pred odhodom Žirovniku iz St. Vida, Žirovniki pristaji, je imela ta točen pred sodiščem svoje slabe posledice. Liberalni časopisi so poročali, da se je pri tej odhodnici kar trlo ljudi — v resnici jih je bilo komaj 100 — in da pri slovesu »priljubljenega« nadučitelja ni bilo nobeno oko suho. Sama farbarija! Žirovnik je imel govor. V tem govoru je trdil: »Nikdar vas nisem videl pijane, nikdar vas slišal preklinjati in kvantati.« Te dni pa so bili pred ljubljanskim sodiščem trije izmed Žirovnikove družbe obsojeni, ker so ravno tisti večer kalili nočni mir. Kot olajšava kazni je bila navedena — pijanost. Tisti, ki prireajo v zadnjem času kravafe po St. Vidu, jih izvolijo lahko svojim častnim članom.

+ **Na lovu je ustrelil** železniški asistent g. Nejedly v St. Petru na Krasu 11-letnega dečka Frančiška Medica iz Radohovevsi. Omenjeni gospod je predsednik tukajšnjega lovskega društva. O zmognosti naših lovcev bo treba natančnejšega poročila.

+ **O smrti polkovnika Vukoviča** se še poroča iz Trsta: Polkovnik Vukovič se je v nedeljo krepak in vesel povrnil s svo-

uri in ob vsakem vremenu, nepričakovano, kot duhovi so stali v njegovi koči, prevrnili vse po sobi in iskali svežih dokazov njegovega zločina. Da šiva, ni bilo dvoma. Toda težko ga je bilo zalotiti in še težje mu to dokazati, kajti Gašpar Šunta je bil star lisjak, ki se je znal dobro varovati in izvijati. Nikdar ni izgubil hladne krvi in nikdar ni padel iz vloge in v najobupnejših položajih je umel še najti izgovor in se izviti iz zagate.

Jatno so posekali in ono malo srn, kar jih je bilo v nji, so postrelili. Fantje so se prenehali pretepavati, deloma, ker so prišli do prepričanja, da to boli, deloma pa, ker so se najboljši korenjaki razgubili po svetu. Kakšnega lumpa zanese redkokdaj usoda ob Savi proti Radečam in njegova zadeva je hitro poravnana. Politike nimamo pri nas nobene, ne poznamo shodov in ne vemo nič niti o Orlih, niti o Sokolih. Slednjič so se vrgli žandarji na cigane, ki so se včasih prikazali iz Hrvaškega. Ako si le spregovoril ime cigan, si je žandar zavil brke in jo udril za njim s tako slastjo, kot se vrže na jed, kdor mi že cel teden ničesar jedel. Slednjič je pa še ciganov popolnoma zmanjkalo in ako bi v tem času ne bilo Gašparja Šunte, ki je brez cesarskega patenta krpal stare hlače in delal nove, bi gotovo od dolgega časa splesnjevali.

(Dalje prih.)

jimi vojaki z vaj na krasu; pohvalil je z ognjevitim hrvaškim govorom svoje ljube vojake, a v ponedeljek ob polu 4. uri popoldne, v družbi svoje družine, padel je mrtev, zadet od kapi, kakor od strele. Kako radi so ga imeli vojaki, je razvidno iz tega, da so rekli: »Umr! nam je oče«. Naj počiva v miru!

— **Umr! je** včeraj gospa Uršula Žagar v 75. letu svoje starosti. Pogreb boše jutri ob pol 5. uri popoldne. Blag ji spomin!

— **Umr! je** v Pevni pri Gorici trgovec in posestnik g. Angelj Miklus.

— **Razpisane službe na srednjih šolah.** Razpisana je služba suplenta za klasično filologijo s slovenskim in nemškim učnim jezikom na I. državni gimnaziji v Ljubljani. Razpisana je služba suplenta za slovenščino v zvezi z latinščino in grščino na I. državni gimnaziji v Ljubljani. Na državni realki v Idriji je razpisano mesto suplenta za nemščino in slovenščino kot glavni predmet s slovenskim in nemškim učnim jezikom. — Na realki v Idriji je razpisana služba sluga.

— **Šolske vesti.** Za provizorično voditeljico v Hinjah je imenovana gđ. Valentin Vidic, za provizoričnega učitelja v Mirni Viktor Sotenšek, za provizorično učiteljico v Semiču je imenovana ondotna suplentka gđ. Ana Erzini.

— **Pogočil se je** v Trstu gospod inženir Vrhovnik z gđ. Jelislavo Kreševič.

— **Iz Mengša.** Dne 3. oktobra na rožnivenškem nedeljo priredi »Katoliško slovo, izobraževalno društvo v Mengšu« romanje na Trsat s posebnim vlakom. Trsat je znamenita božja pot, kamor so od nekdanj zahajali prav radi tudi Slovenci. Vlak bo vozil 3. oktobra in sicer bo odhod iz Kamnika ob 12 uri 50 minut. Sprejemal bo potnike na vseh postajah iz Kamnika do Ljubljane. V Ljubljano na južni kolodvor pride vlak ob drugi uri pet minut. Potniki se bodo sprejemali tudi v Ljubljani na južnem kolodvoru. Odhod iz Ljubljane bo ob 2. uri 15 minut. Nato vozi vlak brez postajanja naravnost proti Reki, kamor pride ob 6. uri 18 minut. Ob sedmi uri bo vhod v slovečo romarsko cerkev na Trsat. Nato bo cerkvena pobožnost: govor, pete litanije in spovedovanje. Drugo jutro 4. oktobra bo govor, sveta maša s skupnim svetim obhajilom. Po cerkveni pobožnosti si bodo lahko božjepotniki ogledali Trsat Sušak, in Reko. Kdor bo hotel, bo lahko napravil krasen izlet po morju v Opatijo, kamor vozi parobrod vsako uro. Iz Reke bo viak odhajal četrtega oktobra popoldne ob 3. uri 50 min. v Ljubljano pride ob sedmi uri 50 min., v Kamnik ob deveti uri pet minut ponoči. — Vozna cena za tretji razred iz Kamnika v Reko in nazaj 8 K 50 v, iz Homca, Mengša, Domžal, Trzina in nazaj 8 K, iz Črnuč, Tavčarjevega dvora in nazaj 7 K 40 v, iz Ljubljane in nazaj 6 K 80 v. Zglasiti se je do 20. septembra.

— **Umr! je** dne 12. t. m. po kratki, a mučni bolezni posestnik Matija Matičič v Ivanjem selu v 65. letu svoje starosti. Bil je ves čas odbornik rakovske občine, odkar ta obstoji, prej pa tudi še, ko je bila rakovska občina pod občino Planina. Bil je tihega in mirnega značaja ter v obče spoštovan in priljubljen. Pogreb je bil dne 14. t. m. s sveto mašo. Pogreba se je udeležil z županom skoro ves občinski odbor ter veliko domačega in drugega občinstva. Občina mu je darovala krasni venec kot svojemu dosmrtnemu, pridnemu in vestnemu odborniku. Bodi mu zemljica lahka!

— **Slavje društva »Uskok« v Senju.** Poroča se nam: V nedeljo, 22. avgusta vršila se je v Senju (hrv. Primorje) lepa slavnost. Delavsko društvo »Uskok« je blagoslovilo in razvilo svojo novo zastavo. Videl sem to slavje in primerjal sem ga z raznimi vesellicami in razvitjimi zastav raznih naših, slovenskih sokolskih, čitalniških in drugih takih »narodnih in nestrankskih društev«. Kak razloček! V Senju so se med lepaki, ki so vabili na slavje društva »Uskok« videli tudi mnogoštevilni lepaki za razvite zastave il. biškiškega Sokola, ki je razvil zastavo brez cerkvenega blagoslovljenja; da, člani tega društva so se še po »Narodu« norčevali iz cerkvenih obredov in svete maše! Tukaj v Senju pa je delavsko društvo naprosilo samega prevzvišenega škofa senjskega, da je blagoslovil društveno zastavo! Seveda je bila na sporedu tudi maša! Torej, naj nekoliko opišem to slavje. Ob 10. uri jutraj je bila v stolni cerkvi sv. maša, ki so se je udeležila vsa, do tedaj došla društva! Pri maši je izborni pel moški zbor iz članov društva »Uskok« pod spretnim vodstvom stolnega kapelnika K. Adamiča. Okolu 11. ure, po končani maši, se je razvil sprevod vseh društev (nad 20) s 13 zastavami, od stolnice proti velikemu trgu pred »Konvikt Oregovič«, kjer je bil nastavljen krasen šotor, ves v zelenju. Ob pol 12. uri pride prevz. škof Vučič v spremstvu druge duhovščine, da blagoslovi zastavo. Imel je prevzišeni tudi kratek nagovor, iz katerega povzemamo le to, da ga neizrečeno veseli, da si je društvo štel v čast in dolžnost, dati svojo zastavo bla-

gosloviti; in uvidelo, da mu je v razvoju potreben tudi božji blagoslov! Nato je zapel pevski zbor iz slovensčine v hrvaščino prestavljeno pesem »Ti o Marija«, nakar je g. kumica, ki je bila v spremstvu 24 belooblečenih gospodičen, izročila predsedniku društva zastavo. — Prišla so mi zopet na misel razna »razvitja« slovenskih svetnih društev! Tukaj se ob razvitju poje cerkvena pesem; pri nas se zasmejuje celo duhovnika, ki je slučajno izvršil blagoslov! Popoldne ob 4. uri se je vršila na prostranem vrtu hotela pri »Zlatem levu« ljudska veselica, kjer se je razvila živahna zabava, katero je zlasti povečevalo krasno petje pevskega zbora pod vodstvom stolnega kapelnika g. K. Adamiča. Omeniti mi je še, da je društvo pridilo prevzvišenemu škofu krasno sere-nado.

— **Romarji na Sv. Goro.** — **Vihar.** Iz Preske se nam piše: Romarjev na Sv. Goro je bilo 820. Vse je bilo dobro urejeno. Na vožnji v Gorico smo imeli nekaj slabih voz. Nazaj grede so bili dobri vozovi. Na Sv. Gori je bila v nedeljo ponoči grozna nevihta, treščilo je v cerkvenikovo stanovanje. Romarjev je bilo polno v sobi, vendar se ni ničesar zgodilo romarjem in tudi poskopju ne razven male opraske na vogalu hiše.

— **Iz Preske.** Prihodnjo nedeljo bodo porcijunkulski odpustki. Pridejo presvetil knezoškof spovedovat. Popoldne bo procesija s presvetim Rešnjim Telesom.

— **Iz Trčiča** se nam poroča: »Slov. Narod« je 7. septembra t. l. prinesel poročilo, da je prišla hranilnica in posojilnica v Trčiču v konkurz. Ljudje so slepo verjeli tem besedam; začeli so dvigati naloženi denar, boječ se, da so njihove vloge zgubljene. Dotični dopisnik se prosi, naj pove kdaj, kako in zakaj je prišla posojilnica v konkurz, ko mu je vendar dobro znano, da je propadel le konsum, posojilnica pa ni in ne bo. Čemu se torej ljudstvo bega, da je v nevarnosti njihov v posojilnici naložen denar? — Ves ropot je nastal zaradi posojila Ivanu Papovu, katero posojilo znaša 10.867 K, ne pa 30.000 K, kakor so zagnali krik. Ker je imenovani Papov prišel v konkurz, trdijo naši nasprotniki, da je to posojilo izgubljeno in zaradi tega naj bi po njihovem mnenju propadla posojilnica. To posojilo je vključeno na dolžnikovo hišo na četrtem mestu. Pred posojilnico je vključenih 13.634 K 80 h, tako da je posojilnica vključena do 24.501 K 80 h. Večinoma sodijo, da je hiša toliko vredna. Torej to posojilo ni izgubljeno. Sicer pa tudi, če bi posojilnica vso to vsoto izgubila, bi vendar zaradi tega ne propadla, ker ima že toliko svojega rezervnega zaklada. Nič nimamo proti temu, da nasprotniki pišejo o naši posojilnici, samo toliko jim polagamo na srce, naj vedno govore le resnico; zato pa naj se pridejo vselej prej v posojilnico poučiti, predno bodo kaj pisali o njej. Pripravljeni smo jim vsak čas dati natančne podatke. Na ta način upamo, da bo vsem ustreženo: »Slov. Narodu«, ki bo poročal resnico; ljudstvu, ki bo zvedelo resnico; naši posojilnici, ker se bo na ta način zanj delala najboljša reklama.

— **Šola na Rakovniku.** Ker delo v novem poslopiju še ni docela skončano, bo začetek šolskega leta šele 1. oktobra.

— **Na žalostni gori pri Mokronogu** bo porcijunkula prihodnjo nedeljo, 19. t. mes. Popoldne je slovesen sprejem v novoustanovljeno Marijino družbo, kar obeta biti najslovesnejše, ker se snidejo bližnje družbe z zastavami.

— **Nemška tolovajstva na Hrastniku in Zidanem mostu.** Ko se je v nedeljo nekaj Orlov iz Radeč, vračalo iz Šmartna pri Litiji od ondotne slavnosti, bila je na postaji Hrastnik zbrana mnogobrojna nemška druhal, ki je kakor obsedena gonila svojo »Die Wacht am Rhein«. Popotniki, med katerimi je bilo največ vojakov - rezervistov, ki so se vračali iz Ljubljane, so se zgražali ob pogledu na pijano tolpo, ali v zavesti, da se s piščancem ni vredno prepirati, ostali so mirni. Toda nemški kulturonošci so prihrumeli v železniški voz in pričeli prav po pobalsko pehati navzoče Orle in jim trgati slovenske značke. Bili so oboroženi s špičastimi železnimi palicami in s temi suvali mirne ljudi. Ko je eden izmed njih odločno protestiral proti tem tolovajstvom ter zahteval orožniške pomoči, je divjala tolpa še bolj. **Orožniki, ki so bili na peronu, pa so mirno gledali to divjanje in se niso ganili**, da bi napravili red ali vsaj odkazali mirnim ljudem drug prostor v vlaku, kjer bi bili varni pred surovinami. Zato pa so pobalini, ko se je jel vlak pomikati, brez skrbi nadaljevali svoje kulturno delo. Ordo so sramotili in se norčevali iz slovenskih trobojnic. Čudimo se, da uprava južne železnice ne odredi nobenih varstvenih naredb, da bi potniki ne bili v smrtni nevarnosti na železnici, katero morajo vsi enako plačati. — Na Zidanem mostu so Nemci pokazali vso svojo oliko: Zagnali so huronsko upitje »Heil!«, da smo se nehote spomnili na indijanske divjake. Ko je na to nekaj Slovencev zaklizalo živio, udrli so s palicami za njimi. Nastala je zmešnjava.

Nemci so mahali kakor besni z okovanimi palicami in pobili steklena vrata na peronu. Nemci na Zidanem mostu so lahko na svoje oči videli s kakšnimi sredstvi delajo njih bratje most do Adrije. Ne moremo zamolčati žalostnega dejstva, ki smo ga ta večer videli pri nekaterih Sokolih. Kakor hitro so prišli skozi peronska vrata na varno, čutili so potrebo zmerjati Orle s čuki. Nemec ni prašal kdo si; ime Slovenec je bilo dosti. Žalostno pač, da nekateri Slovenci niti v tako kritičnem trenutku ne morejo krotiti svoje strankarske strasti. Zato pa je tako! Kar se pa južne železnice tiče, vemo iz nebroj slučajev, da njeno uradništvo nekako **principielno** noče napraviti reda, ne na peronih ne v vagonih, temuč mirno trpi vse ekscese. Na nobeni železnici v srednji Evropi se ne zgodi toliko škandalov kakor na južni. Kdaj bo mera do vrha?

— **Imenovanje.** Trgovinski minister je imenoval tovarniškega inženirja Ludvika Avbella v Ljubljani za obrtnega nadzorniškega komisarja v prvem nadzornem okraju na Dunaju.

Štajerske novice.

Š **Na mladeniški shod v Brežicah dne 26. septembra!** Mladenici iz celega Posavja in celega brežiškega okraja, zlasti oni, ki se shoda na Sv. gorah niste udeležili, pridite v obilnem številu, da se boste navdušili za obilno delo, ki že nujno čaka na vas, pa da si boste zasnovali skupen načrt za to delo. Natančni spored objavi prihodnji »Slovenski Gospodar«. Poskrbljeno bo, da bodo lahko vsi pri sv. maši, tudi oni, ki pridejo z vlakom ob 11. uri, ker bo de za mladeniče sv. opravilo pri sv. Roku v Brežicah. Še enkrat: pogumni in zavedni mladeniči, vsi na shod, pa pripeljite tudi omahljive in slabe, da se bodo utrdili pa se začeli zavedati svojega mladeniškega dostojanstva!

Š **Brežice.** »Postreljajmo slovenske pse,« to je zdaj geslo zdvijane brežiške nemškutarije. Zadnjo nedeljo so se turnarji iz Brežic vozili na nek izlet, pa so ob povratku na videmski postaji brez vsakega vzroka sami iz vlaka začeli streljati med ljudstvo. Na srečo je bilo neko dekle samo obstreljeno. Le naprej tako, še parkrat! Upamo, da bo vsaj to vzbudilo naše ljudstvo k pravi zavednosti, ki jo treba kazati vselej in povsod!

Š **Odgovor »Marburgerici«.** Iz Dobrne smo prejeli brzojavko: Izročite »Marburgerici« mojo zahvalo. Napad me res iz srca veseli, kakor me veseli tudi neozdravljiva jetika dobrnske nemškutarije. — Schreiner.

Š **Umr! je** v Mariboru gostilničar Werhonig.

Š **Pri občinskih volitvah v Studenecah** so v III. razredu s slovensko pomočjo zmagali socialni demokratje. Volitev v II. in I. razredu se je odložila.

Š **Konfiscirana »Marburger Zeitung«.** Sobotna »Marburger Zeitung« je bila konfiscirana radi članka »Dr. Mihael Napotnik«.

Š **Sin skoval načrt za umor lastnega očeta.** Pred mariborskim porotnim sodiščem se vrši dne 22. t. m. obravnava proti Francu Gonza in Heribertu Kasparju zaradi znanega napada na ravnatelja pujske hranilnice Kasparja v Ptuj. Heribert Kaspar je 11 let stari sin ravnatelj in je tožen, da je skoval načrt za umor lastnega očeta. Kaj bi pisali umazani nemški lističi, ako bi se kakšen tak obžalovanja vreden dogodek pripetil v slovenski občini?

Š **Ženo ustrelil.** — **Na smrt obsojen.** Včeraj je stal pred graškimi porotniki 42-letni Franc Hirschmann, ki je v Lappochu na Zgornjem Štajerskem v prepiru ustrelil svojo ženo Terezijo. Obsojen je bil v smrt na vešalih.

Š **Poročil se je** tovarnar v Fürstfeldu g. Weber z županovo hčerko gđ. Josipino Černelč iz St. Petra pod Sv. Gorami.

Ljubljanske novice.

Ij **Nepotrebne hujskarije!** »Slovenski Narod« je včeraj poln vesti o raznih vojaških pripravah, kar seve občinstvo ne more spraviti v mirno razpoloženje, ki je v dneh okolu 20. septembra nujno potrebno. Ker »Narod« dobro vé, da so dotične vesti neresnične, je tako pisarjenje brezvestno in kaže gotov namen. Ljudstva se ne pomirja, ampak le razburja, ako se pisari, da »vsa ogromna množica vojaštva in orožništva ne bo dobila niti prilike, da bi stopila v akcijo, ako sama ne bo izzvala kakih izgredov, seve če bi vojaki postopali tako kot lani, potem pač ni sile na svetu, ki bi mogla preprečiti, da ne bi prišlo do kakih izgredov.« Za »Narodom« skriti liberalno-radikalni teroristi včeraj oisejo, »da bo v nedeljo in v ponedeljek konsignirano vse vojaštvo, z vsega Kranjskega in sosednih dežel pa je poklicanih 300 orožnikov.« »Narod« se je tu zlagal za dve tretjini. Kakor smo poizvedeli, ne bo iz sosednih dežel sploh no-

benega orožnika v Ljubljano, tu bo le okoli 100 orožnikov, s katerimi se bo disponiralo le v skrajni potrebi in tudi po ulici ne bodo hodili. Čujemo, da radi konsigniranja vojaštva še govora ni bilo, izključeno pa seve ni, da vojaški poveljnik na podlagi vojaškega poslovnika to sam določi. Svetovali pa bi seveda bilo, da bi se vojaki na ulici, če jih bo sploh, dostojno vedli. Svetovali pa bi tudi našim liberalcem, da tistih 400 Sokolov, o katerih danes tudi s prozornim namenom govorijo v Ljubljani, da pridejo v Ljubljano, obdrže lepo doma, in da nihče niti z najmanjšim polzkusom ne polzkusa izsiljevati izobezanja črnih zastav ali zapiranja trgovin, kajti nastopi liberalnih prvakov po 20. septembru so pokazali tako malo resnosti, da občinstvo opravičeno najodločnejše odklanja kakršnokoli manšetenpirarijo! Spomin na žrtve se bi z liberalnimi komedijami le oslabil, noben resen človek ne bo podpiral neresne namene par posameznikov ter bo vsakemu terorizmu pokazal hrbet ter odločno nastopil proti njemu. Kako resno je liberalcem za stvar, kaže to, da »Združeni narodni odbor«, ki je imel za žrtve mnogo dela in mnogo skrbi, ni bil sklican k nobeni seji in so liberalci kar na svojo pest s Tavčarjevim oklicem po doslej neznanem skrivnostnem »odboru« hoteli po receptih lanskega nesrečnega septembarskega shoda čeli Ljubljani diktirati svoje postranske namene. Ves liberalni napor po »Narodu« smatramo za popolnoma nepotrebno hujskanje ter ponovno svarimo občinstvo, naj mu nikakor ne nasede!

Ij Obhod po mestu hoče, kakor smo iz liberalnih krogov izvedeli, dr. Tavčar na vsak način, in sicer 19. t. m. k grobu Adamiča in Lundra. Ali dr. Tavčar vé, kaj dela? Na grob naj gre, kdor hoče in kadar hoče, obhod pa bi pomenil direktno vnevanje in užiganje najhujših instinktov. Če bi se obhod res vršil, opozarjamo šolske oblasti, zlasti pa najvišjo v deželi, naj kontrolirajo mladino, kajti liberalni radikali so že dovolj precejšen del mladine podvajali, da bi se moglo trpeti še nadaljnje demoralizovanje! Sicer pa dvomimo, da bi se mogel tak obhod po mestu dovoliti. Razodno ljubljansko prebivalstvo je zoper tako provokacijo k ekscesom!

Ij Prepovedane priredbe. Deželna vlada je prepovedala narodno-radikalno mu dijaštvu javne priredbe 17. in 18. t. m.

Ij Pomota v »narodnem prazniku«. Dne 1. oktobra prevzame nemško pivovarniško podjetje dr. Oražnovo pivovarno ter jo zapre. Delavce odda podjetje Koslerjevi pivovarni. Prav umestno bi bilo, če bi ljubljanski liberalci namesto 20. septembra, dan 1. oktobra proglasili za svoj praznik in dr. Oražnovo rdečo sokolsko srajco takrat slovesno ovili v črno. To bi bila prilika za »obljube«, za »pri-sege«, kajne dr. Tavčar? Ob tem pivu, katerega so mešali pred letom s krvjo, oblecite žalno bleko in iz hladnih grobov in temnih ječ bodete čuli kako tako z nemškimi cekini pozlačeno narodnost plačujejo nedolžne žrtve s posti in trdimi ležišči in kako jo — proklinjajo!

Ij Ženitovanje o prepovedanem času. Oj naših narodnih radikalcev! Liberalni papež dr. Tavčar je ukazal čas občega žalovanja. Z vseh hiš morajo viseti črne zastave, samo črne maše se smejo brati, vse trgovine morajo biti zaprte kakor na judovski sabbat, s črnimi trakovi morajo vsi liberalci romat na pokopališče in drhteč poslušati, kako grobovi tulijo, sam miserere in solze in splošna žalost sme te dni vladati po vsej Sloveniji. In kaj se zgodi? Ravno ta dan, ko se Slovenija začne zavijati v črno rjuho, pa praznuje dr. Žerjav svoje ženitovanje! Ali je to dolžna pleteta do 20. septembra? Da, da, študent naj žaluje in pri demonstracijah svojo kožo na trg nosi, da gospode doktorje, ki so si na mehke postlali, pa velja druga morala! Mati Slovenija mora plakati in po prodajalnah vse črno sukno pokupiti, narodni radikalec pa poje: Žerjav se je oženil, tralala! Ali ne bo dr. Tavčar kakor Jupiter udaril vmes s svojo streljo?

Ij Pogreb msgr. P. Martelanca se je vil včeraj popoldne ob pol starih iz Leonišča proti pokopališču pri Sv. Križu na ljubljanskem polju. Vodil ga je mil. g. kanonik msgr. Flego iz Trsta. Za krsto je šlo najprej nekaj udeležnikov iz Trsta, med drugimi tudi škofijski tajnik č. g. Josip Fabris, okt. pooblaščenec ekscelence tržaškega škofa. Ljubljanska duhovščina se je pogreba v obilnem številu udeležila. Opazili smo mil. g. stolnega prošta S. Sajovica, mil. g. stolnega dekana M. Kolarja in še več kanonikov, mil. g. opata stiškega in zastopnike raznih redov: lazaristov, salezijancev, nemškega viteškega reda, frančiškanov. Dolga vrsta usmiljenih sester je zaključila mrliški izprevod. Pokojnik je imel vedno odprte roke, odprto srce za trepečega brata, zato je umrl brez imetja. A Bog boče njegovo veliko plačilo! Naj v miru počiva!

Ij Nemško gledališče v Ljubljani. Graški listi poročajo: Kot se je že poročalo, je sklenilo ljubljansko nemško gledališko društvo, sezidati v Ljubljani nem-

ško gledališče. Društvo je poverilo arhitekta Aleksandra Grafa na Dunaju, da izdela načrte. Načrti so izdelani in društvo je prošlo za stavbno dovoljenje. Komisijski lokalni ogled se bo vršil v prihodnjih dneh. Z zidanjem se bo takoj pričelo. Gledališče bo stalo na bivšem Cenkarjevem posestvu, na oglu Erjavčeve ceste in Gradišča.

Ij Zaradi iridentovskih demonstracij laških rezervistov, ki so 12. t. m. opolnoči na peronu ljubljanskega kolodvora nemojeni od železniških organov peli iridentovske pesmi in se potem, ne da bi se saj njih načelnika identificiralo, odpeljali, poizvedu je vojaška oblast. Opozarjamo, da bi očitveč teh dogodkov dotičnega načelnika Lahov takoj spoznal, če bi se konfrontirali z njim rezervisti, ker je njegovo fizionomijo dobro zapomnil. Kolodvorsko uradništvo pa ve, odkod so se ti rezervisti pripeljali, oziroma kam so se peljali. Po našem mnenju vojaški oblasti ne bo težko saj voditelja dotičnih razgrajčev zaslediti.

Ij Ljubljancan obsojen radi protičeških demonstracij na Dunaju. Predvčerajšnjim se je vršila obravnava proti nekaterim udeležencem protičeških demonstracij na Dunaju. Obsojen je bil tudi 16 let stari vajenec Karol Pečnik na pet dni zapor.

Ij Pozabil je neki gospod zelenkast površnik z monogramom J. P. v vlaku na progi Grosuplje - Novo mesto. Pošten najditelj se prosi naj ga odda v uredništvu »Slovenca«.

NOVE VOJAŠKE ZAHTEVE.

V včerajšnjem ministrskem svetu je bilo poročano, da vojno ministrstvo stavlja nove zahtevke za 360 milijonov kron, in sicer odpade od tega 165 milijonov kron za mobilizacijo ob preteči vojski s Srbijo, ostalo na odplačilo Turčiji za aneksijo in na nove zahteve vojne uprave ter mornarice. Obe vladi sta se izjavili, da parlamenta teh zahtev ne bodeta dovolila.

INOZEMSTVO.

V Maroku so porazili Španci Kabile, ki so izgubili 1200 oseb. Druga poročila trde, da Španci zapuste Maroko. — Proti vojaški diktaturi na Grškem se je priredilo na Grškem veliko shodov, ki so bili deloma jako burni. — Proti Turkom so priredili Krečani več demonstracij. — Med Rusi in Perzi se je bil pri Ardebelu in Kaukajasu hud boj. — Spor med Rusi in Nemci je nastal v Harbinu. Novi nemški konzul Daumüller je izjavil, naj Nemci ne plačujejo davkov ruskim oblastim, ker priznavajo Nemci zgolj kitajsko nadoblast. Ruske oblasti so zapečatile prostore nemški tvrdki Heitmann & Aurenhammer, a nemški konzul je odstranil ruske pečate. — Smrtna kazen v Rusiji se omeji, ker se je prebivalstvo pomirilo. — Položaj na Daljnem vzhodu poostren. Rusija je ojačila straže ob železnici Mandžurija Harbin. Prebivalstvo je zato zelo razburjeno. — Cesar Viljem letos najbrže še enkrat obišče našega cesarja. Čas še ni določen.

Telefonska in brzojavna poročila.

SRAMOTNA KAPITULACIJA BIENERTHOVA PRED ITALIJANI. — Premeščenje slovenskega učiteljskega v GORICO SUSPENDIRANO.

(Glej članek »Boj« na prilogi.)

Trst, 15. septembra. »Edinost« piše k suspendiranju premeščenja slovenskega učiteljskega v Gorici: S tem skandalom je Binerthova vlada podrta zadnji mostič med seboj in slovanskim jugom monarhije. Binerth je s svojo sramotno kapitulacijo ustvaril popolno jasnost v razmerju med nami in njim: čut samospoštovanja in samoohrane nam govori, da s to vlado ne sme biti več niti paktiranja! Proti tej vladi nam je odprta še edina pot: neizprosna boja do skrajnosti brez vsacega oziroma »državnih potreb«. Jasno je sedaj, da se ra na usodo parlamenta in tistih slavnih ta vlada frivolno igra z našimi življenjskimi interesi in si hoče zopet iz naše kože olesti vrvi, ki naj jo drže nad brezdnom, ki se mu je približala po svojih lastnih grehlih! S svojo kapitulacijo pred praznim krikom je Binerthova vlada izgubila tudi pravico, da jo sploh smatramo resno. Videča, da status quo ne more ostati, se je odločila za premeščenje. Ker se ni upala ustvariti definitivne uredbe, je hotela ustvariti provizorij, a sedaj je zopet odnehala od provizorija! Taka vlada ni resna, ker je jasno, da nima ne direktive, ne kompas, ne doslednosti, ne močta. Od naše državnozbornske delegacije — brez razlike stranke — pričakujemo brezobzirnega postopanja v smislu gornjih izjav. A tudi od prihodnjih slovenskih deželnozbornskih poslancev — istotako brez razlike stranke — pričakujemo, da bodo tudi v goriškem deželnem zboru izvajali primerne posledice proti vladi in proti Italijanom. To je dogodek, ki ne sme prinesiti blagoslova ne vladi, ne Italijanom. Zato kličemo obojim: na svidenje pri Filipih!!

Trst, 15. septembra. Poslanec dr. Rybač in tovariši so brzojavili ministrskemu predsedniku: Tukajšnji listi javljajo suspendiranje premeščenja slovenskega učiteljskega iz Kopra v Gorico. Protestujemo ogorčeno proti takemu umikanju državne oblasti pred praznimi italijanskimi grožnjami. Zahlevamo, naj ostane v veljavi prva odredba. — Politično društvo »Edinost« je Binerthu brzojavilo: »Sporočilo o zaustavljenju premeščenja slovenskega učiteljskega iz Kopra v Gorico je izzvalo med slovenskim prebivalstvom veliko razburjenje. Ako resnično, obžalujemo ta hudo zgrešeni korak in neverjetno slabost vlade pred praznimi poskusi strasenja. Protestiramo proti neodpustnemu zavlačevanju tega za Slovence važnega kulturnega vprašanja.«

WEKERLOVA DEMISIJA.

Dunaj, 15. septembra. Wekerle je bil danes dve uri pri cesarju v avdienci, odločitve pa ni bilo, tudi načrta za razrešitev krize Wekerle ni predložil. Wekerle bo zato 28. t. m. naznanil ogrski zbornici, da demisionira.

ARETIRANI LAŠKI ZRAKOPLOVCI.

Beč, 15. septembra. Laški zrakoplovci, ki so preleteli iz Benetk preko Kranjske, Karavank v bližino Celoca ter so izjavljali, da so hoteli preleteti preko Jadranskega morja, a jih je veter zanesel, so bili tu aretirani.

OBLAG SE JE UTRGAL V BOSNI.

Sarajevo, 15. septembra. Tu se je utrgal oblag. Voda je napravila strašno škodo. V mestu Pale je povodenj porušila mnogo hiš in blokirala 15.000 ljudi.

POVODNJI NA ČESKEM.

Praga, 15. septembra. Zadnje nedeljo je nastala velika povodenj v okolici Hóřic. Poročila so naravnost grozna o tej katastrofi. Tudi toča je ob nevihti naredila na polju in hišah veliko škode. Bila je velika kakor kurja jajca. V Třebovicah je vse v razvalinah, ker je povodenj razdrila 50 hiš in podrtine odnesla voda. Potok Bistrica je narastel v deročo reko. Ponesrečilo se je veliko oseb; odnesla jih je voda, ali pa so jih podule hiše. Med ponesrečenci so: 90 let stari vžitkar, ključavničar Černý, 35 let stara Ana Prašak s svojim petletnim sinčkom, 84 let stara vžitkarica Uhlánek, neka Celička s svojima obema otrokoma v starosti eninpol in treh let, 70 let stari vžitkar Banatka in neki Pekárek. Valovi so odnesli 60 let starega vžitkarja Čiseka, ki je utonil. Številne male hišice je voda vzdignila in odnesla. Voda je odnesla veliko in uničila letošnjo žetev. V Třebovicah samih je 300 ljudi brez strehe. Ko je nastopila povodenj, je veliko ljudi iskalo rešitve na višinah, medtem ko so valovi presenetili one, ki so reševali imenovino, in so potonili. Prizadeto je skoro samo revno prebivalstvo. Škoda se ceni nad 200.000 K. Okrajno glavarstvo in deželna vlada je uvedla takoj pomožno akcijo.

VEZUV BLUJE.

Rim, 15. septembra. Vezuv je pričel zopet bluvati. Včeraj se je pokazalo živahno delovanje v notranjem žrelu.

PIJAN KOZAK POMORIL V PETERBURGU VEČ LJUDI.

Peterburg, 15. septembra. Pijan kozak gardnega polka je udrl v poslopje neke kaznilnice in umoril s sabljo vratarja, nekega kaznjence, otroka in eno žensko. Kozaka so z veliko težavo ukrotili.

KOLERA V BELGIJI.

Bruselj, 15. septembra. V predmestju Bruselja je obolela neka žena in dva njena otroka na hudih želodčnih bolečinah. Žena je umrla v teku ene ure. Moža in otroka umrle so postavili pod nadzorstvo. Sumi se, da je žena umrla vsled kolere. Tudi neki mornar je nenadoma umrl, brzokone vsled kolere.

NAPAD NA POŠTNI VOZ V SRBIJI.

Belgrad, 15. septembra. V ponedeljek popoldne so napadli oboroženi roparji poštini voz med Požarevacem in Svilajvacem. Umrili so poštnevega slugo in nekega orožnika ter uropali vrednostne pošiljatve. O zločincih ni nobenega sledu.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 3062 m, sred. zračni tlak 736.0 mm.

Dni	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
14	9. zveč.	736.3	14.3	sl. jvzh.	jasno	
15	7. ajutr.	36.4	10.8	sl. vzjvzh.	megla	0.0
	2. pop	36.0	18.0	sl. jug	oblačno	

Srednja včerajšnja temp. 15.0°, norm. 15.0°.

Na prodaj imam nad

100 mernikov hrušk tepk

za napravo mošta. Jožef Bočljaj, posestnik pri Sv. Neži, p. Tržič, Gorenjsko. 2541 3-1

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 15. septembra.

Pšenica za oktober	13.71
Pšenica za maj 1910	13.81
Rž za oktober l. 1909.	9.64
Koruz za september 1909	7.33
Koruz za maj l. 1910	7.07
Elektiv: — — —	

Gospodarsko društvo

v Bermu p. Pazin, Istra

posreduje brezplačno pri prodaji vina svojih udov. Cena je nizka. Vino je bele, rudeče in črne boje; kakovost izborna. 623 (3)

Velik dobiček

garantujem gostilničarjem in kavarnarjem v mestu in na deželi. Ponudbe na upravništvo Slovence pod šifro: I. P. R. do najdalje 20. t. m. 2523 3-1

Hotel „Tivoli“

Odda se več mesečnih sob od 24 kron naprej. 2534 1

Oklic.

Na Koroški Bell se s tem razpisuje mesto 3-1

občinskega tajnika

do konca tega meseca. Prosilec, ki naj bo bolj v starosti, izkušen mož, če mogoče oženjen, se mora osebno predstaviti županstvu. S plačo združeno je prosto stanovanje. O plači in dolžnosti tajnika bo odbor pozneje sklepal.

Občinski odbor na Koroški Bell. dne 5. septembra 1909.

Potnik obenem inkasant

se sprejme v trajno službo proti gotovi plači in proviziji. Ponudbe pod »Marljivost«, na upravo »Slovenca«. 2551 2-1

Izvežbana prodajalka

za konfekcijsko in drugo blago se išče za Ljubljano, proti plači in proviziji. Zahteva se primerna varščina. Naslov pove upravništvo »Slovenca«. 2558 3-1

Kupim v Ljubljani ali v Kamniku

hišo z nekaj vrtom

ali v ta namen pripraven prostor. Natančneje obvestila in pogoje pod naslovom »P. G. v Višnjigori«. 2557 2-1

Tehnični biro in stavbeno podjetje

Inž. dr. Jovo Simić

kom. društvo Dolnja Tuzla, Bosna.

Izvršuje načrte, statične

proračune in stroškovnike

ter prevzema vsa v arhi-

tektonsko, stavbinsko, inžen-

irsko in zemljemersko stro-

ko spadajoča dela — vse

proti primernim cenam in

po najnovejših znanstvenih

-- in strokovnih načelih. --

2560 10-1

Boji!

Iz Gorice poročajo laški listi, ki so nam danes došli: Poslanec goriški, Marjan, se je na Dunaju tako zavzel zoper prenestitev slovenskega učiteljskega iz Kopra v Gorico, da je naučno ministrstvo svoj odlok glede premestitve nemudoma preklicalo.

Kar noben človek ni pričakoval, se je zgodilo. Tisti grof Stürgkh, ki ima od Hriparjevega pozdrava po njegovem »objektivnem« govoru še danes gorko roko, se je ustrašil goriške veleizdajalske iridenjske klike in preklical svoj odlok. Tak udarec s polno pestjo v obraz Slovincem je mogoč edinole pod vladjo Bienenrthovo. Gorica je dvojezično mesto in je prestolnica cele goriške dežele, ne pa Furlanije, kajero slovensko učiteljske v prestolici po večini slovenske dežele nič ne briga. Protest Lahov je temnenj pomenljiv, ker ga niso niti vse furlanske občine podpisale — Kormin in Ruda n. pr. se mu nista pridružila. Gorica ima že odnekaj slovensko pripravnico za učitelje in noben človek v Gorici bi se ne bil zaradi premestitve najmanj razburil, izvzemši tistih par laških barab, ki prihajajo iz kraljestva.

Ko se je šlo zoper Slovence in Čehe, je Bienenrthova vlada kazala neizrečno odločnost in se z njo bahala, češ, da vzdržuje avtoriteto vlade, zdaj pa, ko je goriški župan Bombig se predznil v brzjavo na Bienenrtha groziti s »splošno vstajo« (generale sollevazione) je pa Bienenrthova vlada zlezla pod klop in svoje odredbe hitro preklicala. Stori la je to centralna vlada, ne da bi vprašala tržaško lokalno vlado za mnenje in za sliko fakiidnega položaja in se je ustrašila Maranija, znanega aridontovca.

Dobro! Le tako naprej! Slovenci bo mo ohranili v narodnem oziru mirno kri. Vsak, ki bi sedaj provociral na izgrede, bi izvršil hudodelstvo nad narodom. Vsaka nasilna reakcija bi Slovincem položaj neizmerno poslabšala, ker bi bila povod, da se sedanja vlada še dalj vzdrži. Mesto, da ž njo obračunamo, nj ulica, marveč parlament. Slovenci in Čehi bodo dostojno in trezno nastopili proti Slovanom sovražni vladi, toda uspeh je izključen, ako bi se vmešaval mob.

Slovenci, dokažimo, da smo kulturne element — boj do skrajnosti, toda tam, kjer je in mora biti uspeh. Najnovejši čin grofa Stürgkh je nov casus belli za nas, in pravica bo na naši strani, ako je ne zagramo s kakimi izgre di in motenjem javnega miru in redu. To je naš apel spričo brezvestnega hujskanja liberalno-radikalnih elementov, kojim se imamo za sedanji protislovanski sistem največ zahvaliti.

Za zabavo in pouk otrokom priporočamo novi knjigi s podobami:

Hitra vožnja po železnici. Knjiga s podobami za otroke. Cena 1 K 60 vin.

Slovenski A B C v podobah. Cena 80 vin., trdo vezan 1 K 20 vin.

Kdor hoče narediti otrokom prijetno presenečenje in veselje in kdor hoče, da se bodo otroci igranje naučili brati, naj jim kupi te dve knjigi. — V obeh knjigah so lepe, večbarvne, zanimive slike in poleg vsake slike kratka na sliko se nanašajoča, otroškemu razumu primerna pesmica. Knjigi naj bi prodrli v vsako slovensko družino otrokom v pouk in prijetno zabavo. Naročata se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Gosp. organiste in cerkvene pevske zborna na deželi opozarjamo na krasne in lahke **Riharjeve skladbe**, katere je za mešan zbor na novo uredil č. g. Fran Kimovec pod naslovom »21 pesmi našemu Gospodu« (Rihar renatus). Zbirka obsega dve božični, štiri postne, dve velikonočne, eno za Vnebohod, osem za sv. Rešnje Telo, 1 na čast sv. Trojici in tri razne pesmi. Ker bo zbirka izborna služila in zelo povečala cerkveno slovesnost ob Gospodovih praznikih in raznih prilikah, naj je ne manjka na nobenem cerkvenem koru. Cena partituri znaša 3 K, posameznim glasovom pa 40 vin. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Krondorfer se kot naravna namizna voda prve vrste in kot zdravilna voda zoper težkoče organskega dihanja in zoper bolesi želodca in mehurja najbolje priporoča.

Letnik 2358

1910
naše, Družinske pratike

e ravnokar izšel in se dobiva skoro po vseh trgovinah, na debelo pa v Ljubljani: v »Katoliški bukvarni«, prodajalni »Katol. tisk. društva«, dalje v trgovinah Ant. Krisper, Vaso Petrič in Iv. Korenčan; v Trstu: prodajalna »Katol. tisk. društva«, v Celju: Zvezna trgovina.

Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte si vsiljevati drugih pratik!

Brzo-samopisnica s popolnoma vidno pisavo

STOEWER-Rekord

je vrhunec moderne tehnike na polju pisalnih strojev.

Do 14 udarcev na sekundo. — Do 20 prevdarnih kopij. — Najlažji in najbolj miren udar tipk. — Priprava za dvojnobarvni trak, tabulator in še 60 drugih vrlin.

Edina popolna slovenska klavijatura.

V lastnem interesu naj nihče ne kupi poprej druge samopisnice, predno si ni ogledal STOEWER-Rekorda. — Zadoštuje samo, da primerjate ta stroj z drugimi, in nehoti pridete do zaključka, da je StoeWER-Rekord z bok svojih vrlin, ki jih ima pred vsemi drugimi, najboljši. Prepusti se brezplačno na poskušnjo.

Ugodna plačila na obroke. Glavno zastopstvo STOEWER za Kranjsko in Hrvaško Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/I. (doslej Mestni trg 8.)

Učenec

se sprejme v trgovini I. Krivic, Dunajska cesta. 2498 3—1

Kontoristinja

išče primerne prostora. — Naslov v 2545 upravnistvu »Slovenca«. 3—1

Odda se v najem radi preselitve

kavarna

oziroma cela hiša

v kateri se nahajajo 3 stanovanja, kavarna, kleti, velik zelenjadni vrt in druge pritlikline. Odda se takoj ali pa pozneje. Več se izve na Glincah šte. 206 pri Ljubljani, pri lastnici kavarne. 2517 3—1

Prodajalka

za v manjšo trgovino na deželi z mešanim blagom se išče za na račun ter se želi, da ima nekaj gotovine kot varščino. — 2528 4—1

Vprašanja naj se pošljejo pod naslovom: Trgovina 100, pošto ležeče, Rakek.

Volonterka in prodajalka

v trgovino z mešanim blagom se sprejme takoj. — Ponudbe pod šifro »prodajalka« na upravo »Slovenca«. 2425 1—1

Sodi

295 1—1

prav močni za vino pripravljeni, eden del od žganja, v obsegu

od litrov	56—70	od litrov	180—250
" "	100—120	" "	250—450
" "	120—180	" "	500—700

nadalje sodi z vrticami od 800, 900, 1100, 1200, 1500, 1800, 4000 in 5000 litrov se dobijo prav po nizki ceni M. Rosner & Co. v Ljubljani, poleg pri tvrdki Kosler. pivovarne.

Prešernova ulica šte. 3.

Šolske knjige

za vse šole v najnovejših, odobrenih izdajah, kakor tudi vse druge šolske potrebščine v najboljši kakovosti in po zmernih cenah priporoča

Lav. Schwentner, knjigotržec v Ljubljani.

2491 10—1

Razprodaja

v konkurzno maso Ivana Stöckl spadajočih premičnin se vrši v Starem trgu pri Ložu na javni sodni dražbi v

ponedeljek dne 20. septembra t. l.

in sledeče dni dopoldne od 8. — 12. in popoldne od 2. — 6. ure.

Proda se razno špecerijsko in manufakturno blago, železnina in galanterija: oblačilno blago, klobuki, rute, srjace, nogavice, čipke, trakovi, kava, cikorijska, milo, žganje, konjak, usnje, čevlji, steklo, papir, pohištvo, slamoreznica in drugo.

Proda se pa tudi vse na 7000 K in 12.000 K cenjeno blago skupno ali v partijah iz proste roke. Ponudbe z 10% varščino do 17. t. m. dop. upravitelju konk. mase

2542 6—1

Jakob Kogej,
c. kr. notar v Ložu.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vezanje poučujemo brezplačno.

: Adlerjevi :
pisalni stroji.

Ceniki zastonj in franko.

Ivan Jax in sin
Dunajska cesta 17, Ljubljana.
Kolesa iz prvih tovarn Avstrije: Dürkopp, Styria (Puch), Waffnerad.

Naznanilo.

Dne 22. in 23. septembra 1909
2514 se bode po 6—1

javni dražbi

v župnišču v Naklem prodajalo sobne oprave in kmetijsko orodje, 2 kobili, 4 krave, nekaj sena in nekaj knjig.

Najizvrstnejše in najboljše tamburice izgotavlja in razpošilja

prva sisaska tvornica tamburic

J. Stjepušin

Sisak, Hrvatsko.

Odlikovan na pariški razstavi l. 1900 in na milenijski razstavi l. 1896.

Poleg tamburic in skladb za tamburice ima v zalogi razna glasbila, kot: gosli, citre, kitare, mandoline, harmonike, okarine, itd. za katere pošilja poseben cenik s slikami. Veliki ilustrovani cenik pošlje vsakomur franko in zastonj.

Visti tvornici izhaja mesečnik pod naslovom »Tamburica«, ki prinaša za uk i krasne tamburiške skladbe in stane 1226 na leto le 8 kron. 12—1

Proda se

pod ugodnimi pogoji in za nizko ceno 1913 1

enonadstropna hiša

na Selu pri Ljubljani, Poljska cesta šte. 20.

Poizvedbe v pisarni dr. Frana Poček, odvetnika v Ljubljani, Stari trg šte. 30.

DRVA.

Slav. občinstvu naznanjam, da se od danes naprej dobivajo 2404 8—1

lepa, suha bukova drva za kurjavo po 22 do 24 palcev dolga, od pol sežnja naprej v vsaki množini. Za cenj. naročila se v ljudno priporoča Karl Meglič, Ljubljana, Emonska cesta 2, v Jakopičevi hiši.

Lepo posestvo

2544 3—1

na Spodnjem Štajarskem, z lepo hišo, primerno za gostilno, vinsko trgovino, ker je prostora za 1000 veder, velik rodoviten vinograd, njive, travniki, gozd, sadni vrt, se ceno proda. Ponudbe pod M. W. p. Pilštanj.

RAZPIS.

Cesarice Elizabete bolnica v Novem mestu išče

pomožnega zdravnika

z letno plačo 1800 K — s prosto hrano in stanovanjem v bolnici.

Tozadavne prošnje naj se čim prej vložijo pri vodstvu bolnice v Novem mestu, katero tudi daje na vprašanje natančneje pojasnila. 2510 3—1

Vodstvo cesarice Elizabete bolnice, V Novem mestu, 6. sept. 1909.

Sprejmejo se takoj

trije prodajalci (natakariji)

v kantino domobranske vojašnice v Ljubljani pošteni in zanesljivi. Plača po dogovoru. Tudi začetniki se sprejemajo. Več ravno tam. 2556 4—1

Proda se hiša

v kateri je več stanovanj in dve prodajalni, na dobrem prometnem prostoru v Ljubljani. Pogoji ugodni.

Kdor želi pojasnil naj se obrne na naslov: Hiša 12, posterestante Ljubljana, ali pa na upravo »Slovenca«. 2435 6—1

Priporočamo našim gospodinjam pravi :FRANKOV: kavni pridatek iz zagrebške tovarne.

sl. Zaga II, Y 1161, 5:9 I. V.

Največja izbira je samo v

„Angleškem skladišču oblek“

Ljubljana, Mestni trg 5

čez 3000 kom. jesenske in zimske obleke za gospode in dečke od K 10.— višje, čez 1000 kom. površnikov in raglanov od K 12.— višje, čez 3000 pelerin od K 8.— višje, čez 15.000 kom. najnovejše konfekcije za dame in deklice kakor jopice, paletoti, mantilje, pelerine, kostume, krila in bluze.

Odjemalci na debelo dobijo znaten popust in sicer:

Double pelerine ali iz lodna od K 6.40 višje, plišaste jopice od K 10.— višje, lodnasti klobuki za dečke 1 dcl. od K 18.— višje, lodnasti klobuki za gospode 1 dcl. od K 24.— višje, plišasti klobuki 1 dcl. od K 60.— višje.

O. Bernatovič.

Za šport in promet.

Zaloga koles

Puch, (Styria), Globus, Regent in drugih specialnih znamk ter posameznih delov.

Izposojevanje koles prejem koles za emaliranje, poniklanje ter popravila: **solidno in ceno.**

Karol Čamernik

Ljubljana, Dunajska c. št. 9.

2502 10-1

Knjigarna

Kleinmayr & Bamberg

v Ljubljani, Kongresni trg št. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in zunanjih učiliščih, zlasti na tukajšnji c. kr. I. in II. državni gimnaziji, na c. kr. državni gimnaziji z nemškim učnim jezikom, c. kr. državni višji realki in c. kr. moškem in ženskem učiteljski, na privatnih, ljudskih in meščanskih šolah uvedenih

šolskih knjig

najnovejših izdaj po najnižjih cenah.

Zaznamki uvedenih učnih knjig se oddajajo zastoj.

8 malih in velikih hiš

med katerimi se nahajajo 3 dobre gostilne, se proda po nizki ceni. Pojasnila se dobe v restavraciji pri „Zvezdi“, Spodnja Šiška števil 22. 2476 4-1

Edini ugoden nakup!

!ostankov!

40 metrov cefira, barhenta, flanel, volnine itd. lepo zbranih, v kosih 1—8 metrov pošilja franko po povzetju za 18 kron slovično znana 509 izvozna trdka 52-1

V. J. Havliček a bratr

v Poděbradli, Češko.

Naročite takoj! — Priporočilo! Velec. gospod V. J. Havliček a bratr, Poděbrady. Zadržuje pošiljatev sem sprejel z veseljem in se mi je zelo dopadla. Prosim, pošljite mi še 40 metrov ostankov a... Spokojenim V. V. Neustya, Uhry, 16. II.

Dež. lekarna pri „Mariji pomagaj“

M. Leustek

Ljubljana, Resljeva c. 1

zraven cesarja Franc Jožefovega jubil. mostu priporoča ob sedanjem času za jemanje najbolj pripravno pristno, čisto in sveže

Dorševo med. ribje olje ugod. okusa, lahkoprebavljivo. Mala steklenica 1 K., večja 2 K.

Nadalje zaradi svojega izbor. učinka znano

Tanno = chinin tinktura za lase, katera okrepuje lasišče in preprečuje izpadanje las. — Cena steklenici z rablilnim navodom 1 K. 2700

Slovita Melusine ustna in zobna voda deluje izborna proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. — Steklenica 1 K.

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil, katera se priporočajo po raznih časopisih in cenikih. Med. Cognac, Malaga, rumo itd. razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

OD 12. DO VŠTETEGA 19. SEPTEMBRA T. L. BODE V PRITLIČJU »NARODNEGA DOMA« V LJUBLJANI

GRAFIČNA RAZSTAVA

RAZSTAVLJENE BODO UMETNE REPRODUKCIJE SLIK, UMETNA TISKARSKA DELA IN AKCIDENCE DOMAČIH IN TUJIH TVRDK, VSE IZVEDENO PO NAJNOVEJŠIH NAČINIH. ODPRTO OD 9. DOP. DO 6. ZVEČER BREZ PRESLEDKA. VSTOP. 40 VIN. ZA OSEBO.

RAZSTAVNI ODSEK DRUŠTVA TISKARJEV NA KRANJSKEM.

2493 4-1

!Ravnokar so izšle nove dvostranske slovenske plošče!

Cena 4.— kron in po 2 K 50 v. Velika zaloga gramofonov od 25 kron naprej.

Dobl se tudi na mesečne obroke. Zato zahtevajte takoj brezplačno cenike gramofonov in raznih plošč.

Fr. P. Zajec urar in optik Ljubljana, Stari trg 26

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da bom tekom tega leta odprl v Ljubljani

tehnično pisarno.

Tu bodem izdeloval vsakovrstne načrte za javne in privatne stavbe. Sprejemal bom tehnična in vsa v stavbinsko stroko spadajoča dela. Sklicujem se pri tej priliki na neštivilne javne in zasebne stavbe, ki sem jih v zadnji dobi zgradil v največjo zadovoljnost dotičnih naročnikov, na primer: »Narodni Dom« v Brežicah, župne cerkve v Cerkljah, v Sv. Križu na Dolenjskem, na Teharjih pri Celju itd.

Letos zidam enajstrazredno ljudsko šolo v St. Juriju ob juž. žel., knezoškofijske zavode v St. Vidu nad Ljubljano in več drugih obsežnih stavb.

Solidnost moje tvrdke potrjujejo mnogoštevilna priznanja, ki so se mi izročila od raznih strani.

Priporočam se slavnemu občinstvu najtopleje za blagohotno naklonjenost in beležim

z odličnim spoštovanjem

Krško, dne 30. vel. srpana 1909.

2396 10-1

Valentin Scagnetti,
arhitekt in mestni stavbenik.

Podružnice
Spljet, Celovec
in Trst
- Delniška glavnica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun, ter je obrestuje po čistih $4\frac{1}{2}\%$

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice
Spljet, Celovec
in Trst
- Rezervni fond -
- K 300.000. -